

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1905. November 9.

Csütörtök.

XXIV. évfolyam 90. szám.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petisorsát, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetmények külön díjtétel szerint.
Nyílt ér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyílt erek díja előre fizetendő.

Drágul a pénz.

Az Osztrák Magyar Bank követte a külföldi jegybankok példáját és egy egész százalékkal felemelte a kamatlábát. Így október 20-ától a váltók, közraktári jegyek és értékpapírok leszámítolására 4 és fél százalékos kamatláb államjárdékokra, sőtánya jegyekre, magyar kincstári jegyekre és bankzáloglevelekre 5 százalékos és más értékpapírokra felvett kölcsön után 5 és fél százalékos lesz a kamatláb.

A hír nem meglepő. Előre megjósolták a lapok és az Osztrák Magyar Bank a külföldi jegybankokat követte szükség-szerűen. Azonban az már más lapra tartozik, vajjon a magyar pénzvilágra hoz ez az újabb kamatláb emelés valamelyes eredményt: vagy nyomában újra nagy panaszkodás lesz?

Mi azt úgy látjuk, hogy a jelenlegi nehéz gazdasági viszonyok között ez a kamatlábemelés, kétszeres súlylál nehezíti az ország iparára és kereskedelmére.

Eddig azt beszélték, hogy tömentelen sok a pénz. Olesó, nem bírják elhelyezni a tőkepénzes urak. A nagy bankok sokszor 20%-ra helyezték el új és nagy vállalatokba a pénzt, csak hogy forogjon, gyümölcsöt hozzon.

És a szegény ember régóta panaszzal van tele, hogy nincsen pénz.

Vajjon melyik panasz volt az igazi?

Mind a kettő. De a szegény emberé, inkább hozzá fért a szíveinkhez: mert látva a sok nélkülözést, hangosabban hirdette ezt az igazságot.

Tulajdonképpen csak a nagyeemberek pénze volt az olesó, a kis emberek, kis pénze, a drága. Abból az elvből kiindulva, hogy sok a pénz, hogy sok a bank, hogy nagy a konkurrencia, a fővárosi ujságok hirdetési rovatain valósággal hemzsegnek, a sok pénz ígérő és megszerző ügynökök hirdetései.

A nagyhangu hirdetésre lépre ment sok szegény ember: mert az ügynökök nagyon érték a módját annak, mi kell a szegény embernek. Hitel és bizalom. Az a hitel a mit a takarékpénztárak pénzben adnak, az a bizalom, melylyel a szegény ember is pénzt vehet fel, tisztességre, becsületre.

Pedig a szegény emberek tisztessége csak egyéni kincs, melyet a társadalom respektál addig, a mig a szegény embernek nem kell pénz, de rögtön semmibe veszi, mihelyt pénzt kér.

Ezzel az ügynökök is számolnak. A mig csak az ügynökökkel beszél a szegény

ember, addig szóba áll az emberekkel, de mihelyt a bankoktól kéri a pénzt, a szegény ember tisztessége nem számít.

És a mig tisztességeit bizonyitgatja a pénzsűkében levő emberek addig megadóztatja a tisztességét is, csak azért, hogy egy ügynök előtt imponálhasson a tisztesség. Az ügynökök nem veszik be ingyen a sok becsületes ember tisztességét, holmi provizio jár azért.

Hány tisztviselő, hány iparos és kereskedő tudna keserű tapasztalataikról beszámolót tartani, ha nem szégyenlenék azt, hogy ők annyira naivak voltak, a mikor egy-egy ügynöknek felültek.

És ne higgyük, hogy a mikor az Osztrák Magyar Bank felemeli a kamatlábakat, hogy akkor, a mikor drágább a pénz és immár a tőkepénzesek könnyebben elhelyezhetik a pénzeiket, hogy akkor a pénz ügynökök elhallgatnak és csak a gazdag emberek ajtaján kopogtatnak.

A szegény embernek akkor is kell a pénz, ha a kamat két annyi is lesz. A megszorult ember a pokol fenekéből is pénzt kerit. Ezt körülbelül az ügynökök is jól tudják. És újra-meg újra fölvonulnak az ő hirdeteikkel és még mindig lesznek olyanok, a kik elég merészen hirdetik, hogy kezes nélkül is tudnak kölcsönöket megszavaztatni.

Azok, a kik e könnyüvérti hirdetéseket beveszik és ezek után indulnak, azoknak csakugyan drágább lesz a pénz. De mindjárt nem lesz drága, ha minden nagyobb vármegye a maga székhelyén felállítja a városi takarékpénztárakat, a melyek tisztviselői kölcsönökkel is foglalkozik.

A városi takarékpénztárak felállítására úgy gazdasági, mint kulturális szempontokból, egyaránt hasznos és szükséges. Tudunk reá esetet, hogy városi takarékpénztárak nyereségeikből 40—50,000 koronát tudtak közintézményekre fordítani. És ilyen városok, akkor, mikor a kamatláb emelkedett, nem szenvedték azokat az anyagi károkat, a mely ily intézkedés alkalmával kevésbé érintik a városok háztartási budgetjét is.

A városi takarékpénztárak, melyek mindenütt lebonyolíthatnák a tisztviselőket, az iparosok és kereskedők kölcsöneit, bizonyonnyal mindenütt nagy haszonnal zárnák az üzleteket évről-évre, mert az a bank sokat megtakarítana az osztalékok kifizetésében.

Ezek a gondolatok foglalkoztatnak akkor, mikor a kamatlábát emelik. Egész kötetre való gondolat sarjadzana ki ebből

a témából. Mert fontos szociális érdek a szegény emberek segítése akkor, mikor sok a pénz, de a mit nem tud megszerezni a szegény, mert drága.

Az erdélyrészi képviselők értekezlete Kolozsvárt. Szombaton délután az erdélyrészi törvényhatóságok nevében az országgyűlési képviselők értekezletet tartottak a célból, hogy megállapodjanak, milyen álláspontot foglaljanak el az erdélyi törvényhatóságok. Tizennégy vármegye országgyűlési képviselője vett részt az értekezleten s három pontban foglalt határozati javaslatot terjesztettek a gyűlés elé, melyet egyhangulag el is fogadtak.

A határozat a jelenlegi kormány ellen foglalt állást s kitarásra buzdítja a közönséget. Közlebb-ről az értekezlet határozatából kifolyólag nagy szervezkedő gyűlést hívnak össze Kolozsvárra, hogy szélesebb mederbe tereljék az akciót. Háromszékvármegyéből dr. Bene István országgyűlési képviselő vett részt az értekezleten.

Képviselői beszámoló. Dr. Ráth Endre, Kézdivásárhely város országgyűlési képviselője, mint irtuk, mult szombaton este ifju felesége kíséretében városunkba érkezett. A vasuti állomáson megjelent meglehetősen számú közönség nevében dr. Szacsavay Gyula ügyvéd üdvözölte lelkes beszédében, amire Ráth Endre meghatottan válaszolt, kifejezést adván beszéde elején afölötti fájdalomának, hogy aki eddig a függetlenségi párt nevében őt mindig fogadta s az ügyeket diadalra vezetni segítette, Dr. Bánffy Zsigmond pártelnök nincsen többé. Ipartársulatok lobogóikkal s lámpionos menet kísérete be a Rákóczi-indulóval a városba, hol Dr. Dávid János tiszt főorvos vendégszerető házában szállt meg. Vasárnap d. u. 1/2 3 órakor tartotta meg beszámolóját a Vigadó helyiségében nagy közönség előtt; élénken festette a nemzeti küzdelmeket a bécsi osztrák törvényekkel szemben; erősen elítélte a Fejérváry kormány működését s felhívta a választókat a nemzeti küzdelemben való további kitartó, lelkes küzdelemre. Pártkülömbőség nélkül éljenzéssel fogadták Ráth Endre beszédét a választók s nevükben Gáspár István főgimnáziumi tanár fejezett ki köszönetet a képviselő személye iránt. Ete a Vigadóban lakoma volt Ráth Endre s felesége tiszteletére.

A válság.

Vasárnap Bánffy—Apponyi—Justh nyilatkozott a helyzetről. Mind a három politikus a harc folytatása mellett foglalt állást.

A harenak tűzvonalában a megyék állanak. Kolozsmegyében irtózatoss zajjal fogadták Teleky László gróf főispánt s a karzatokról záptojásokkal hajigálták meg, miközben egy papírral kezében fül-siketítő zajban felolvasta s letette a főispán esküt, mely után sietve otthagya a közgyűlési termet.

Kolozsvári városában nov. 4-én d. u. be sem juthatott Gróf Teleki a közgyűlési terembe s így az esküt nem tehetette be.

A főispáni beiktatás sora a hétfői nappal Szatmárra került. A megye nagyban készült, hogy Nagy László főispánt az eskütnek letevésében megátolja. De a dolog nem ment. Régtől fogva szokás, hogy a megyegyűlést a vidéki vonatoknak beérke-

zése után tizenegyedfél órákor nyitják meg. Most azonban a megnyitás kivételsképpen tíz órákor volt. A főispán be sem várta, hogy meghívják, be ment a terembe letette az esküt és nyomban távozott. Félórával később érkeztek aztán be a vidéki hadak és hallották, hogy Nagy László ott járt már és meg is esküdött.

Itt említjük meg, hogy szombaton Aradon a város és vármegye közgyűlésén nagy vita után Vásárhelyi Bélának sikerült az esküt letennie.

Egyelőre a megyéknél más mozgalom alig várható. Fejérváry Géza báró miniszterelnök e hítvégen Bécsbe utazik a spanyol király tiszteletére rendezendő ünnepségekre és itt aztán lesz alkalma, hogy a felségnek beszámoljon a helyzetről.

Özv. Cserey Jánosné sz. Zathureczky Emilia.

A székely nemzetet mély gyász érte.

A valódi székely honleányok mintaképe, a mi Nagyaszonynak, — a mely néven itt Háromszék megyében mindenki tisztelte és hívta — meghalt.

Nagysajtai Cserey Jánosné sz. zathureczky Emilia, f. hó 4-én éjjeli 12 órákor megszűnt élni — s f. hó 7-én d. u. 2 órákor megtért az édes anyaföldbe azokhoz, akik szívéhez, lelkéhez oda voltak övé, „akiknek elmúlását úgy kelle látnia, mint ahogy a termőfa látja lombjainak elhullását.”

82 évet élt, s bár ennek kivált második felében a Golgotha útját járta, midőn a sorsesapások egyike a másikat érte s elvesztette csaknem mindazokat, akik nemes szívéhez a legközelebb álltak: férjét, gyermekeit, unokái nagyrészt s nem egy szerető testvérét: egész életét mégis a közügynek: a szerető szívéhez oly nagyon hozzáfert székelyföld és székely nemzet kulturájának, jótékonyági intézményei felvirágzásának szentelte.

Megalapította évtizedekkel előbb a „Cserey-muzeum”-ot, melyet a Székely nemzetnek adományozván, jelenleg „Székely Nemzeti Muzeum” név alatt egyik legfontosabb kulturai intézménye vármegyénk központján a székelységnek. Jótékony vagyona nagyrészt ez intézmény megalapítására, fejlesztésére áldozta. Megalapította vármegyénk két központjában: Kézdivásárhelyen és Sepsiszentgyörgyön a Jótékony Nőegyesületeket, melynek elnöke, vezéri állásban diszt, fényt, tekintélyt kölcsönzött, sikert biztosított. Az ő közfelfogásban álló egyénisége nélkül a Kézdivásárhelyi Nőegyesület, mely az alakuláskor sok, érthetetlen akadályllyal küzdött, aligha megérte volna negyedszázados jubileumát olyan fényes sikerrel, melyre kevés hazai nőegyesület hivatkozhatik. Törekvő részt vett a Bárány Szentkereszt Stephánia alapította háromszék megyei „Erzsébet” árvaleány nevelő intézet, Kézdivásárhelyi Stephánia menedékház és Kézdivásárhelyi Rudolf-kórház megalapításában s azoknak lelkesebb gyűjtője, élte végéig erkölcseileg, anyagilag önfeláldozó pártfogója volt.

Cserey Jánosné alakja körül a székelység szeretete soha el nem évülő nimbust fűzött; Cserey Jánosné egyéniségében az igazi székely honleány mintaképét látta minden valódi székely nő;

Cserey Jánosné neve eszméket képviselt: a székely művelődés, a székely közjótékonyosság magas, emberbaráti eszméit és végül:

Cserey Jánosné az igazi női jellem glorifikációja volt, aki végig járta a szenvedések Kálváriáját s akkor is megtartotta hitét, s addigi páratlan akaraterejével küzdött soha nem lankadó lelkesedésével a székely nemzet, a székely nép boldogulásáért, közügyeinek emeléséért, s ezek mellett is megmaradt nagy kiterjedésű, előkelő családja melegsíró, önfeláldozó matrónájának.

Példányképe lesz ő, ha meghalt is, a valódi honleány, a közügyek önfeláldozó apostolának, a szenvedő hitvesnek, anyának és hű családtagnak. Emléke sokáig fog élni alkotásaiban s hátramaradtjai s az egész székelység lelkében! Legyen áldott mindörökké!

Haláláról a következő gyászjelentéseket tettük: „Alólirottak mély fájdalommal értesítjük rokonainkat és ismerőseinket, hogy mindnyájunk ragaszkodásának és szeretetének tárgya, a jó testvér, egykor hű hitves, gondviselő édes anyja és nagyanyja, a fehérvölgyi lelkű áldozatkész honleány, a „Székely Nemzeti Muzeum,” a Kézdivásárhelyi és Sepsiszentgyörgyi jótékony nőegyesület alapító elnöke, a háromszék megyei „Erzsébet” árvaleány nevelőintézet, „Stefánia” menedékház és „Rudolf”-kórház alapító tagja, nagylelkű alapítója, a hazai nő-ipar nagy támogatója és a székely erkölcstárgyak országos nevű gyűjtője; minden szép és nemes cél meleg szívé pártfogója: özv. Cserey Jánosné sz. Zathureczky Emilia áldásos életének 82-ik, özvegyiségének 35-ik évében f. évi nov. hó 4-én 11 órákor az urban esendesen elhunyt. Nemes, igazi jó cselekedetekben gazdag élete befejezést nyert. Elköltözött azokhoz, akiket nagy lelkének minden lángjával szeretett s a kiknek elmúlását úgy kelle látnia, mint a hogy termőfa látja lombjainak elhullását. Küzdelmei, tettei női hivatásának magas, szent betöltése föl lesz írva az örök emlékezet könyvében, hogy az ő életén is diadalmas igazsággá váljék a szentírás szava: Mindazoknak, kik az én életemnek esztendei után élnek, tudokra leszen az én lelkemnek élete! Halandó részeit f. évi november 7-én déli 1/2 12 órákor fogjuk imecsfalvi házában és délután 1/2 2 órákor a

Kézdivásárhelyi ev. ref. temetőben tartandó gyászszertartás mellett átadni az anyaföldnek. „Nem hal meg az, ki milliókra költi dus élte kincsét!” Legyen áldott emlékezte! Özv. Szentiványi Ignác Zathureczky Mária; Zathureczky József és családja; özv. Bartha Sándorné Zathureczky Lujza; Zathureczky Gábor és családja; Zathureczky Gyula és családja; néhai Cserey Ákos özvegy esikszentsimoni Endre Lilla és gyermekei János és Margit Özv. Zathureczky Gedonné Kelemen Polixina. Néh. Zathureczky Lajos gyermekei. Néh. Zathureczky László gyermekei. Néh. Boér Albertné Zathureczky Julianna gyermekei.

„A Kézdivásárhelyi Jótékony Nőegyesület mely fájdalommal tudatja, hogy nagyérdemű vezére mélt. özv. Cserey Jánosné sz. Zathureczky Emilia urhölgy az egyesületnek 1879. márc. 17-ike óta örökérdemű elnöke, a Székely Nemzeti Muzeum alapítója, a jótékony egyesület vezetője, a Kézdivásárhelyi polgári leányiskola egyik megteremtő munkása, a kiváló szellemű, magas műveltségű, nemes és gyöngédszívű honleány életének 82-ik évében 1905. év november hó 4-én megszűnt élni. Nőegyesületünk éltető lelke, a munka és nemes áldozatkész magasztos eszményképe Istenhez tért pihenni az élet sok és nehéz megpróbáltatásai után, előbb azonban anyagi lelke megmutatta nekünk az igazi magyar honleány mintaképét. Emléke s egyesületünk halála élni fog közöttünk időtlen időkig. A boldogultnak halandó részeit f. évi november 7-én déli fél 12 órákor imecsfalvi házában és délután fél 2 órákor a Kézdivásárhelyi ev. ref. temetőben tartandó gyászszertartás mellett fogjuk átadni az anyaföldnek, melyre a nőegyesület tagjai tisztelettel meghívotnak. Az ur fogadja kebelébe az ő kiválasztottját! Nyugodjék esendően! A Kézdivásárhelyi Jótékony Nőegyesület.”

„A Székely Nemzeti Muzeum Igazgató-Választmánya mély fájdalommal és megilletődéssel tudatja, hogy a Székely Nemzeti Muzeum örök érdemű megalapítója: Méltóságos özvegy Nagysajtai Cserey Jánosné szül. Alsózathuresai Zathureczky Emilia urnó áldásos életének 82-ik évében folyó hó 4-én Imecsfalván elhunyt. Temetése Imecsfalváról Kézdivásárhelyre folyó hó 7-én d. e. 9 órákor lesz. Sepsiszentgyörgy, 1905. november 5-én.”

A temetés kedden délelőtt ment végbe, Imecsfalván és Kézdivásárhelyen. Az egész vármegye intelligenciája, különösen Kézdivásárhely, Sepsiszentgyörgy, s a szomszéd községek voltak képviselve nagyon tekintélyes számmal. Az imecsfalvi ősi Cserey-kuria nagytermében feküdt a Nagyaszonny virágos ravatalon, ércokorsóban. Élő és csinált virágok özőne borította a koporsóját, melyet nagyszámú tekintélyes gyászoló családja meghatva vett körül. Temetés előtt testületileg mintegy 40-en jelentek meg a Kézdivásárhelyi Nőegyesület képviselői, a kiknek nevében Székely Jánosné másodelnök gyö-

TÁRGA.

A gümőkór és az ellene való védekezés*)

Irta: Oravets Kálmán dr.

Hogy mennyire jogosult ezen embergyilkoló kór ellen való védekezés, hogy nemzetgazdasági szempontból mily nagy fontosságú a gümőkór megbetegedéseknek emberileg lehető legszűkebb korlátok közé szorítása, ezzel csakhamar tisztában vagyunk, ha szemügyre vesszük a statisztikai adatokat. S ma, midőn az orvosi tudomány a tuberkulózis fertőző, emberről sőt egyes állatokról is emberre átragadó természetét minden kétséget kizáróan megállapította, midőn nagytűt eszközeink szemünk elé állítják a tuberkulózis fertőző csiráit: a Koch Róbert berlini tanár által 24 év előtt felfedezett párányi, pálcika alakú baktériumokat s most, midőn ezeknek, szabad szemmel nem látható, rendkívül gyorsan szaporodó, a hasadó gombák osztályába tartozó növényi parazitáknak természetét is ismerjük: sokkal realisabb és tudományosabb alagra fektethetjük a gümőkór ellen való védekezést, mint akár 3 évtizeddel is azelőtt, a midőn még a gümőkór okát az ember testében lappangó „rossz nedvek”-nek tulajdonították s a midőn ennél fogva a

gümőkór ragályozó voltát, ha sejtették is, de kellőképp megmagyarázni nem tudták.

Aligha eszéltem, a midőn azt véletem, hogy bizonyára senki sincs közöttünk, aki a tüdővész jellegzetes, szembetűnő tüneteit ne ismerné, mert a betegség nagy elterjedésénél fogva mindnyájunknak volt alkalma azokat megismerni, megjegyezni. Már maga a nép is jellemzően „száraz” betegségnek, néha „hekliká”-nak nevezi a gümőkórt, s ha a tüdőben fészkel; „tüdővész”-nek mondja. S tényleg a gümőkór leggyakrabban a tüdőt támadja meg.

Azok, kiket a gümőkór meglep, elkezdének szárazon köhéleselni, olykor habos, s a mi nagyon karakterisztikus arra, hogy a vér a tüdőből ered, élénk piros vért, vagy vérral kevert nyálkát köpnek, hangjuk gyenge, fátyolozott lesz, sőt ha a baj a gégét is megtámadta, teljesen rekedtté válik. Estéként a betegek láakat kapnak s kivált reggel felé erősen izzadnak. Arcukon élesen látarolt, rózsaszínű pír jelenik meg s ajkák is élénk pirosak lesznek. Ez annak jele, hogy a beteg tüdő képtelen már a vért a szükséges élelennyel ellátni s a légzési folyamat annyira a mennyire bőlőlegzős által is pótoltatik. Később a betegek lesóványodnak, lázuk fokozódik s erejük mindinkább hanyatlak.

Nagyon jellegzetes a betegségre nézve a záldes sárga, tapadós köpet, a mely, a mennyiben a tüdőnek olyan részéből származik, a hol levegő nincsen, — a vízben alámerül.

A gümőkór az embert csak hamar munkaképtelenné teszi, s eltekintve azoktól az esetektől, melyeket német elnevezéssel szoktak mondani, lefolyása hosszas szokott lenni, míg végül az örökös lázak miatt a testi erő végképpen elvész s a csont és bőrre lesóványodott beteget a végkiürülés, vagy a bekövetkezési szokott bél-tuberkulózis sirjába dönti.

Tüdőbeteg ember lehelete nem tartalmaz csirákat, azonban annál több van a köpetben, a hol számuk sok ezret tesz ki. Ha tehát az ilyen köpet a földre jut, ott beszárad, elporlik, a porral együtt a levegőbe száll és ha más ember belélegzi, fertőzteti magát. Ámde, míg az egészséges, életörös, s ennél fogva nagyobb ellenállási képességgel bíró ember szervezete a bacillusokkal dicolni képes, addig a gyengeszervezetűek, vagy az olyan emberek, a kik szűk és lapos mellű szervezetnek, a kik tehát a vézna szervezetekhez öröklés útján jutottak, a legalkalmasabbak a csirák befogadására, s ha ehhez még az is hozzájárul, hogy a gyógyulásra való feltételeket nélkülözniök kell, a tüdőbe hatoló bacillusok akadálytalanul fogják romboló munkájukat végezni a tüdőben, vagy megtámadják az emberi test egyéb szerveit, így különösen a csontokat a bőrt, a gégét, a mirigyeket, az agyvelő hártályait. Az u. n. fejtífusz nem más, mint az agyvelő hártály gümőkóros gyuladása. Ezen betegség veszedelmes voltát is mindnyájan ismerjük.

(Folyt. köv.)

*) Felolvasatott a József kir. Hercegi Stanatorium Egyesület főkéjének alakuló közgyűlésén.

nyörű koszorút helyezték a boldogult vezér elnök koporsójára, érzékeny bucsu beszédben méltatván Cserey János érdemeit s szépen fejezve ki a nagy csapat, a mely halálával érte a négyesület szolgálta jótékonyág ügyét, s a hálát és soha el nem muló szeretetet, melylyel a fenkölt szellemű, magas műveltségű vezető és székely nők mintaképe iránt viseltetnek. A szép bucsubeszéd hatása alatt szem alig maradt szárazon. A temetési szertartás Nagy Gerő kézdivásárhelyi énekvezér s a kézdivásárhelyi ref. egyházi daloskór énekeivel vette kezdetét fél 12 órakor; mely után Földes György zabolai ref. pap mondott buzgósgteltjes imát, majd Nagy Gerő gyönyörű énekszólója után tartalmas gyászbeszédet. Ismét felhangzott a dalkór bus éneke s ekkor Zayzon Ferenc tanár, a sepsiszentgyörgyi Jótékony Négyesület titkára tette le a négyesület szép koszorúját az örökördemű alapítóelnök ravatalára, megható beszédben áldozván a hála, szeretet és kegyelet nemese érzéseivel a sok jóért, melyet a sepsiszentgyörgyi négyesület élén az ottani szegények és mindennemű humán és kultur intézménnyel éreztetett a boldogult. Ezzel gyászkocsira tették a Nagyasszonyt s utnak indították a Kézdivásárhelyen levő családi sirbolyhoz. Mintegy száz kocsi kísért a gyászoló közönség a boldogultat utolsó útján Kézdivásárhelyre, a hol a város végén óriási közönség, élén az Erzsébet árvaleány nevelő intézet, a polgári leány- és fiúiskolák összes növendékeivel, várta már a kísért ki a ref. temetőkerthbe. Itt a dalkór éneke után Szabó Jenő ref. pap magas szárnyalású, költői szépségekben gazdag gyászbeszédében dicsőítette meg a „mi Nagyasszonyunkat”, kinek örök emléke áll városunkban az általa vezetett négyesület alkotta polgári leányiskolában, az árvák, öregek és betegek hajlékaiban. Még egy dal következett ezután s Gödri Ferenc sepsiszentgyörgyi polgármester állott a nyílt sir elé, hogy a „Székely Nemzeti Múzeum” igazgató-választmánya nevében utolsó Isten hozzatot mondjon annak a lánglelkű, fenkölt szellemű Nagyasszonynak, aki nélkül ma nem volna a Székely Nemzeti Múzeum. A hervadhatatlan érdemeket komolyan és mégis meghatón méltó beszéd után még egy kis árvaleány Szabó Juliska vett érzékeny bucsut a kegyes jolttevőtől a háromszékmegei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézet gyászborult növendékei nevében, kiket szintén meleg szeretettel gyámoltott életében az elhunyt. Az érzékeny bucsu szavai hatása alatt sok szemben ott csillogott a könny. Ezzel vége lett a temetési aktusnak s Cserey Jánosné megtört szerettei mellé az édes anyaföldbe pihenni a családi sirba, mely pár hét alatt harmadszor nyílt meg és záródott le a legnemesebb székely asszony földi részeit is befogadván magába.

NAPI HIREK.

— A honvédség köréből. Józsa Győző, m. kir. honvéd alezredes, a kézdivásárhelyi zászlóalj parancsnoka megérkezett Kézdivásárhelyre s állását elfoglalta.

— Áthelyezések a honvédségnél. Cell Sándor m. kir. honvéd főhadnagy fogarashoz Kézdivásárhelyre, — Pap Elemir honvéd hadnagy pedig Kézdivásárhelyről Pécsre helyeztetek át.

— Cserey Jánosné emléke a négyesületben. A „Kézdivásárhelyi Jótékony Négyesület” nov. 5-én közgyűlést tartott a Takarékpénztár igazgatói helyiségében. A közgyűlés legfőbb tárgyát annak a nagyasszonynak bejelentése képezte, mely nagyördemű elnökének: özvegy Cserey Jánosné sz. Zathureczky Emiliának az nap bekövetkezett gyászos elhunytával a négyesületet érte. A második elnök: Székely Jánosné fájdalomtól áthatott hangon, meleg érzésekkel parentálta el az elhunyt vezért, behatón, szépen méltatta azokat a nagyérdemeket, melyeket elnöki, vezéri minőségben majdnem 27 éven keresztül Cserey Jánosné kifejtett s végül indítványokat tett a gyász, a veszteség kifejezése iránt. A közgyűlés mélyen megindulva hallgatta a szeretett elnöknek elhunytáról szóló előterjesztést; Cserey Jánosné örök érdemeit jegyzőkönyvében megörökíteni s alapítványokkal is fentartani határozta. S mivel hozzá méltó koszorút nem tehet koporsójára, az áll. el. iskola Napközi Otthonához, éhező gyermekek javára, 50 koronát adományozott; s nevére az alapítványból 400 koronát adományozott; s nevére az alapítványból 400 koronát adományozott; s nevére az alapítványból 400 koronát adományozott. Temetésén testületileg

fog a négyesület úgy. Ime: a fent, mint Kézdivásárhelyen megjelenni a legmélyebb gyászban. Végül haláláról 800 példányban kiadni határozta a Balázs Márton titkár által szerkesztett gyászjelentést, hogy Kézdivásárhely közönsége minél nagyobb számban vegyen részt a boldogult temetésén. A közgyűlés ezen kegyeletos intézkedés megtétele után meghallgatta Balázs Márton titkár jelentését, a pénztárosi, számadásvizsgáló bizottsági s más jelentéseket, s végül Bálint Benedekné jelentését a József főherceg Szanatorium Egyesület budapesti gyűléséről olvasta föl Holló Béla egyesületi jegyző, majd a folyó ügyeket tárgyalta le szokott érdeklődés között.

— Katalin estély. Az őszi idény legelső kedélyes mulatsága városunkban mindig a kereskedő ifjúság Katalin-estélye szokott lenni. Ezt a kiváló kedélyességéről, pompás sikereiről évek óta hírhírű estélyt ez évben is meg fogja tartani az ifjúság, ezzel a változatossággal, hogy az idén a szokásos műsor elmarad, csupán zártkörű tánc-estély lesz, amelyre előre is felhívjuk mulatni szerető, s a kereskedő ifjúság céljait támogatni kész közönség figyelmét.

— Egyháztanácsi ülés. A kézdivásárhelyi ev. ref. egyháztanács november 5-én vasárnap délelőtt 11 órakor rendes ülést tartott Köllönte Mózes főgondnok elnöklése alatt. Megállapították, elfogadták az 1906-ik évi költségvetéseket s az ig. tanáchoz felterjeszteni határozták. Dézsi Jánost, aki 50 évig híven, kiváló buzgalommal teljesítette az egyházi teendőit: nyugalomba bocsátották s érdemei olismerésül örökös egyháztanácsossá választották. A Dézsi János nyugalombavonulásával s id. Mágori Sámuel elhunytával megüresedett két egyházi állásra egyhangulag Benkő Sándor és ifj. Nagy József polgártársakat s buzgó egyháztagokat választották meg. Végül folyó ügyeket tárgyalta.

— Halálozás. Kézdivásárhelyi Kovács János nyugalmazott városi adótitkár Kolozsvárt, f. hó 5-én súlyos szenvedés után, élete 65-ik évében meghalt. F. hó 7-én helyezték örök nyugalomra a kolozsvári közös temetőben, nagy részvéttel. Az elhunytban Szabó Géza áll. tanító, Baló Albiné Kovács Amália községi óvónő Kézdivásárhelyen és Kovács Gyula pákai áll. tanító nagybátyjukat gyászolják. Egyik kolozsvári lap a következő meleg sorokban emlékszik meg az elhunytól: „Kolozsvár városának egy régi, hű, szorgalmas hivatalnokát halt meg Kovács János nyug. városi adótitkár személyében. Kézdivásárhelyi származású székely család tagja volt. A széklőség minden erényét egyesítette magában: becsületes, egyeneslelkű, nemes gondolkodású; jótékony; szorgalmas, kitartó; rendíthetetlen hű fia egyháznak, hazájának.

— A kaszinó választmányából. A kézdivásárhelyi Kaszinó választmánya nov. 6-án délután 5 órakor Fejér Károly kir. táblai bíró elnöklésével rendes választmányi ülést tartott. Folyó ügyeken kívül a közgyűlés határozatainak végrehajtása képezte a vál. ülés tárgyát, nevezetesen egyesítették a szabadság szobor alapot a Kossuth szoborralappal; bizottságot küldtek ki a kaszinó tartalékalapja létesítésének módjait megállapítása végett; elhatározták, hogy a Jókai összes műveit azok bár megvanak kevés kivétellel, de nagyon használt állapotban ujból szereztessenek meg. Végül, a mit előbb kell vala említenünk, meleg órációkban részesítették mindjárt az ülés elején az elnököt nyugalomba vonulása alkalmából ért királyi kitüntetés (táblabíróvá kinevezetése) alkalmából.

— Halálozás. Id. János Sámuel kézdivásárhelyi derék iparos polgártársunk, f. hó 4-én Kovácsára utazott üzleti ügyek elintézése végett. Hétfőn reggel indult haza Kézdivásárhelyre; Kovácsán a vasuti állomásnál jegyet váltott s be akart a kocsiába szállni, midőn hirtelen visszahanyatlott a lépcsőről s eszméletlenül a földre rogyott. Beszállították a vágóterembe, ahol rövid idő múlva meghalt. Szívszélhűtés ölte meg a jó embert, kit köztisztvisletben álló leányai s vejei: Köllönte Mózes ev. ref. egyházi főgondnok, Müller Ferenc, kis tak.-pénztári pénztáros és Vajda Albert műasztalos s nagyszámú unokája gyászolják. Földi részeit nov. 8-án délután temették el nagy részvétellel.

— A szegénysorsu tüdőbetegekért. A József Kir. Hereg Szanatorium Egyesület iránt mind szélesebb körű érdeklődés mutatkozik és mind jobban felkelti a nemes emberbarátok rokonszenvét és

szerzi meg támogatását. Ujabbán — mint értesülünk — a következő nagyobb adományokat kapta: Állami bánya és kohmunkások ágyalapítványa 10,000 K., lovag Boscán Jakab 200, Gróf Csáky Albinné 200 K., Drezler Béla 100 K., Dr. Imre József és neje 200 K., Egedüs Sándorné 200 K., Bárá Josika Samuné 100 K., Bárá Révay Simon és neje 200 K., Szabadka szabad kir. város közönsége 2000 K., Thonet Gyuláné 2000 K. és Veszelyné Balajthy Ilona 2000 K., Gróf Erdődy Imre és neje 200 K., a szabadkai tanítónékezsede igazgatónője egy a nevére tett és eddig rendeltetés nélkül való 1000 koronát följánlotta és még 1000 koronával kiegészíteni rendelte, végül Erdődy Imre gróf és neje szül. Migaszy Vilma grónő száz-száz koronával pártoló tagok lettek.

KÖZGAZDASÁG.

Lenvétőmag beszerzés.

A rostja végett való lentermeléshez megfelelő vetőmag beszerzését a termelőknek megkönnyítendő a m. kir. földművelésügyi miniszter az 1906. évi vetéshez eredeti orosz (pernani korona) lenvétőmagról gondoskodott, amely míg a készlet tart alábbi áron és feltételek mellett kapható a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél (Budapest V. Alkotmány-utca 31. szám.)

A lenvétőmag kedvezményes ára Budapest nyugoti pályaudvarról hordónként (kb. 85 kgr. tiszta súlylyal) a következő:

1—2 (egy- kettő hordó megrendelésénél darabonként 25 (huszonöt) korona,

3—10 (három—tíz) hordó megrendelésnél hordónként 30 (harminc) korona.

Az ezen mennyiséget meghaladó rendelésnél a hozzávetőleges beszerzési ár, vagyis 35 (harmincöt) korona számíttatik; s a tíz hordót meghaladó rendelések csak akkor fogatosítottak, ha a kisebb rendelések kielégítése után még megfelelő készlet áll rendelkezésre.

A szállítási költség a fent jelzett állomásról bármely mennyiség rendelésénél a megrendelt terhel. A szállítási költségek csökkentése végett célszerű, ha a termelők az ugyanazon helyre (vasuti állomásra) irányítandó mennyiséget együttesen rendelik meg.

A mennyiben hatóságok, gazdasági egyesületek, gazdakörök vagy szövetkezetek több termelő részére együttesen tesznek megrendelést, az árak megállapítása a szétosztásra kerülő tételek nagysága szerint történik, miért is a megrendelésben egyenként (nevek szerint) részletezni s a hatóság vagy egyesület által igazolni kell, hogy kinek minő mennyiség fog kiadatni; a megrendelő egyuttal felelős a szétosztásnak a bejelentéshez képest való fogatosításáért.

A lenvétőmagra való megrendelések 1905. évi november hó 15-ig közvetlenül a magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez intézendők. A megrendelési határidő leteltével a szövetkezet értesíti a feleket a rendelkezésükre bocsátható mennyiségről s ezt a vételárnak, vagy a vételár utánvételzésére való felhatalmazásnak 1905. december hó 15-ig a szövetkezethez való beérkezése után elküldi.

Ha a vételár vagy az utánvételzésre való felhatalmazás december hó 31-én nem érkezik, a megrendelés hatályát veszti.

Az együttes megrendelések szintén csak a vételár előzetes beküldése vagy utánvét mellett fogatosítottak.

Megrendelések csakis teljes hordókra vétetnek figyelembe.

Budapest, 1905. október 17-én.

NYILT-TÉR. *)

Kanizsára való áthelyeztetésem alkalmából mondom mindazoknak kik-től személyesen nem tudtam bucsut venni, egy szívélény lstenhozzádot.

Mentzer Hugó,
alezredes.

*) E rovatban közöltékért felelősséget nem vállal a szerk.

Hirdetések.

XXV-ik magyar királyi játékongyélú államsorsjáték.

Ezen sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótékony célokra fog fordíttatni. — Ezen sorsjátéknak 7691 nyeresége van 365.000 korona összegben készpénzben.

Főnyeresemény 150,000

korona, továbbá:

1 főnyeresemény .	50.000 kor.	20 nyeresemény á .	500 kor.
1 „ .	20.000 „	50 „ .	100 „
1 „ .	10.000 „	100 „ .	50 „
2 nyeresemény á .	5.000 „	1000 „ .	20 „
5 „ .	2.000 „	6500 „ .	10 „
10 „ .	1.000 „		

Huzás visszavonhatatlanul 1905. dec. 28-án.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapest (Vámpalota), valamint postai, adó-, vám- és só-hivatalnál, az összes vasúti állomásokon és a legtöbb dohánytőzsdében és váltóüzletben. 118. 2-4.

Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Hatóságilag engedélyezett

munka-, munkás- és cseléd-közvetítési vállalat

Kézdivásárhelyt.

Iparos mesterek, kiknek bármely szakmabeli segédre vagy tanonera van szükségük;

Iparos segédek, kik bármely szakmabeli segédi állást keresnek, úgyszintén tanoncok, kik elhelyezést akarnak;

Gazdák, kiknek férfi vagy női cselédre van szükségük;

Cselédek, szakácsnők, szobalányok, dajkák, kocsisok, bolti szolgálk, stb., kik bármely foglalkozásu helyet keresnek, vagy helyeket megváltoztatni akarják: forduljanak teljes bizalommal alulírott hatóságilag engedélyezett

munka-, munkás- és cseléd-közvetítési vállalatom-

hoz, hol mindenki a legrövidebb idő alatt, esetleg azonnal kaphat foglalkozást, illetve segédet, munkást, cselédet, stb. olcsó díjazás mellett.

Több hely van előjegyzve különféle segédok, munkások és cselédek részére, úgyszintén több segéd, munkás, cseléd stb. van elhelyezésre előjegyzve.

Becses pártfogását kérve, vagyok mély tisztelettel:

124. 1-3. **Baka Lajos,** hatóságilag engedélyezett munka-, munkás- és cseléd-közvetítési vállalata Kézdivásárhelyt.

Sz. 5711-905. tlkvi.

Árverési hird. kivonat.

A kovásznai királyi járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság közöli, hogy Dr. Barha Imre ügyvéd által képviselt a kovásznai Takarékpénztár végrehajtható Szörösei Irma s t. végrehajtást szenvedő elleni 420 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a k. vásárhelyi kir. törvényszék (a kovásznai kir. járásbírósa) területén levő, s Szöröse község határán fekvő, a szörösei 770. sz. tlkvb. 16/1., 17/1., 18/1. házas beltelekre 346 kor., a 630., 529. hrsz. szántóra 173 kor., 310. hrsz. szántóra 45 kor., 901. hrsz. szántóra 176 kor., 990. hrsz. szántóra 82 kor., az 1200/2., 1201., 1204., 1205., 1206., 1207., 1208., 1209/1. hrsz. szántó kaszálóra 1929 kor., az 1736., 1737. hrsz. szántóra 31 kor., a 2705. hrsz. szántóra 55 kor., 2721. hrsz. szántóra 57 korona. Összesen 2894 koronában ezennel

megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1905. évi november hó 29. ik napján d. e. 9 órakor Szöröse községhez tartozó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár alatt eladottak lesznek.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt m. kir. igazságügyminis. teri rendelet 8. §-ban kijelölt ovdék-kpes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegáltni.

A k. r. járásbírósa, mint tlkvi hatóság.

Kovácsnán, 1905. okt. 16-án

Száva Jakab,
kir. aljbíró.

(126. 1-1.)

Hirdetések olcsó áron felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Aki kitűnő étvágyfokozó
asztali italt óhajt,

Aki gyenge, lábbadozó,

Aki ideges, álmatlan,

Aki vérszegény,

Aki sovány,

Aki szoptat,

Aki tüdőbeteg,

ne mulassza el saját érdekében a
kitűnő hatásnak elismert

HERKULES
maláta-tápsör
különlegességet inni
= Rendkívül tartós és sokáig eláll. =
Kapható minden nagyobb esemé-
fűszer-kereskedésben, vendéglőben és a
Herkules Söröző telephelyén

Budapest, VII. Bethlen-tér 3.
Telefon 63-67. Árjegyzék ingyen.
Vidékre postán küldünk 5 kgr. próbaküld-
ményt (6 üveg) utánvétellel.
Főraktár Kézdivásárhelyen; Kupán József
122. 2-5. fűszer- és esemé-üzletében.

Osztálysorsjegyek

Lukács Vilmos bankházából kaphatók:

Ifj. Jancsó Mózes papirkereskedésében. 126. 1-2.

Sz. 534-905. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bír. végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közöli, hogy a k. vásárhelyi kir. járásbírósa 1905. V. 635. számú végzése következtében dr. Csia József ügyvéd által képviselt Bartos Vilma Ámál javára Könczei József Gáspár fia volái lakos ellen 250 korona s jár. erejéig 1905. évi aug. hó 26. án fogva tartott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 770 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: tehén, két borjú, két koca, két szőrű, két vasas szekér nyilvános árverésen eladottak.

Mely árverésnek a k. vásárhelyi kir. bíróság 1905-ik évi V. 635. sz. végzése folytán annak a fizetésig járó

5% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 35 kor. 50 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Volái községhez tartozó leendő eszköz-
lérésre 1905. évi november 25. ik napjának d. e. 10. óraja határidőül kitétik és ahhoz a venni szándéko-
zók ezennel oly megjegyzéssel hivat-
nak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsárán alul is elfognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták, s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kézdivásárhely, 1905. november hó 7-én.

Kakutsi Ádám,
kir. bírósági végrehajtó.

(123. 1-1)